

Vzdělávací materiál pro pacienty o osteonekróze čelisti (ONČ)

Co je osteonekróza čelisti (ONČ)?

Osteonekróza čelisti je vzácné onemocnění, které může být způsobeno léčbou bisfosfonáty. Je to vážná porucha, která způsobuje závažné poškození nebo úbytek kostí se špatnou tendencí k hojení.

Co je bisfosfonát?

Intravenózní bisfosfonáty se používají při léčbě rakoviny. Používají se jako prevence komplikací u pacientů s kostními metastázami, nebo pro snížení vysoké hladiny kalcia v krvi u některých typů rakoviny.

U koho existuje největší riziko vzniku ONČ?

U lidí, kteří mají rakovinu a často užívají vysoké intravenózní dávky bisfosfonátů po delší dobu.

Riziko ONČ je významně vyšší u pacientů, kteří:

- současně užívají léky proti rakovině a kortikosteroidy,
- mají pokročilý karcinom prsu nebo typ rakoviny nazývaný mnohočetný myelom,
- trpí periodontálním onemocněním (onemocnění dásní), mají špatnou ústní hygienu, poškozenou zubní protézu, nebo prodělali invazivní ústní chirurgický zákrok, například trhání zubu.

Kolik lidí má ONČ?

Tento nežádoucí účinek je méně častý, postihuje 1 až 10 pacientů z 1 000.

Jaké jsou příznaky ONČ?

Bolest v ústech, bolest zubů a/nebo čelisti, otok nebo vřídky uvnitř úst, necitlivost nebo pocit tíhy v čelisti, nebo uvolnění zubu. Toto mohou být známky poškození kostí v čelisti (osteonekróza).

Pokud se u Vás objeví tyto příznaky, okamžitě informujte svého lékaře a zubního lékaře.

Jak mohu ONČ předejít?

Před léčbou:

Jděte na kontrolu ke svému zubnímu lékaři a informujte ho, že podstoupíte léčbu bisfosfonáty.

Během léčby:

- Dobrá ústní hygiena spolu s pravidelnou péčí o chrup, aby se zabránilo infekci nebo periodontálnímu onemocnění (dásní) je nejlepší způsob, jak snížit riziko.
- Je třeba zkontrolovat, zda snímatelné zubní náhrady nemohou vyvolat poškození měkkých tkání, především tkání kryjících kosti, a v případě potřeby je upravit.
- Je třeba opatrně provádět běžné čištění zubů, aby nedošlo k poškození měkkých tkání.
- Doporučují se pravidelné stomatologické kontroly.
- Je třeba se vyhnout invazivním stomatologickým výkonům.
- Potíže s ústní dutinou a zuby je třeba ihned hlásit.
- V případě podezření na ONČ ihned navštivte zubního lékaře.

Jak se ONČ léčí?

To závisí na stupni onemocnění. Lékař stanoví vhodnou léčbu na základě stavu pacienta. Léčba může spočívat v používání orálních antibiotických výplachů ústní dutiny, v užívání orálních nebo systémových antibiotik, v úlevě od bolesti, v chirurgickém vyčištění rány/resekcí.

A co stomatologické zákroky?

Během léčby je vhodné se vyhnout invazivním stomatologickým zákrokům, protože zotavení může trvat déle. Pokud se u Vás objeví ONČ během léčby bisfosfonáty, stomatologický zákrok může stav zhoršit. Lékař Vám na základě Vašeho zdravotního stavu stanoví léčebný plán.

Během intravenózní léčby bisfosfonáty se vyhněte chirurgickým zákrokům na čelisti, které nejsou nezbytně nutné, včetně aplikace zubních implantátů.

Před stomatologickým zákrokem informujte svého zubního lékaře nebo maxilofaciálního chirurga, že se léčíte nitrožilními bisfosfonáty. Nepřerušujte léčbu, rizika a přínos pokračující terapie bisfosfonáty by měl zvážit pouze onkolog ve spolupráci se zubním lékařem a ústním nebo maxilofaciálním chirurgem.

Literatura:

1. CHMP ASSESSMENT REPORT ON BISPHOSPHONATES AND OSTEONECROSIS OF THE JAW, EMEA/CHMP/291125/2009
2. American Association of Oral and Maxillofacial Surgeons Position Paper on Bisphosphonate-Related Osteonecrosis of the Jaw – 2009 Update
3. SUMMARY OF PRODUCT CHARACTERISTICS of Zometa_WC500051730_2012_06_28.pdf
4. NOVARTIS _ZOMETA educational-material; <http://www.zometa.com/resources/resource-center/educational-materials.jsp>
5. NOVARTIS _ZOMETA educational-material; <http://www.zometa.com/safety-tolerability/advanced-cancers/osteonecrosis-of-the-jaw.jsp>
6. 2007 American Society of Clinical Oncology Bisphosphonates in Multiple Myeloma Guideline Update Panel; J Clin Oncol 25:2464-2472. © 2007 American Society of Clinical Oncology